

ZARZĄDZENIE NR. 37/18
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
w Lublinie
z dnia 17 maja 2019 r.
w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Stawska Góra”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt.2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 ze zm.)

zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na jeden rok zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Stawska Góra”, zwanego dalej „rezerwatem”.

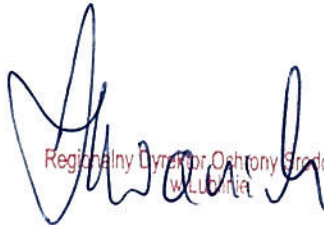
§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków, które są określone w załączniku nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków roślin, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które są określone w załączniku nr 2 do zarządzenia;
- 3) wskazanie obszarów objętych ochroną czynną.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia sprawuje Naczelnik Wydziału Spraw Terenowych II w Chełmie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
dr inż. Arkadiusz Iwaniuk

Załącznik nr 1

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

L.p.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
1.	Zarastanie murawy kserotermicznej roślinnością krzewiastą, prowadzące do pogarszania się warunków siedliskowych rzadkich gatunków roślin kserotermicznych, w tym dziewięcisiłu popłocholistnego.	Zahamowanie procesu sukcesji ekologicznej poprzez przywrócenie ekstensywnego użytkowania tych terenów.
2.	Tworzenie się warstwy nierozłożonych szczątków roślinnych – tzw. wojłoku stepowego. Utrudnia to lub uniemożliwia kiełkowanie rosnących tu gatunków kserotermicznych. Niekorzystne zmiany składu gatunkowego murawy kserotermicznej.	

Załącznik nr 2

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów oraz gatunków roślin i zwierząt z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

L. p.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	Wypas owiec ras rodzimych – świniarka i uhruska	4 ha	Gmina: Chełm Obręb: Staw Działka o nr ewid.: 381

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
dr inż. Arkadiusz Iwaniuk

UZASADNIENIE

do zarządzenia nr. 97/19

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie

z dnia 17 maja 2019 r.

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie w sprawie zadań ochronnych wynika z art. 22 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 ze zm.) zgodnie, z którym dla rezerwatów przyrody, do czasu ustanowienia planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze zarządzenia, zadania ochronne.

Rezerwat przyrody „Stawska Góra”, o powierzchni 4,00 ha, został utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dn. 27 listopada 1956 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. Nr 103, poz. 1195) w celu ochrony naturalnego zbiorowiska roślinności kserotermicznej z rzadkimi gatunkami roślin, m. in. dziewięsiem popłocholistnym *Carlina onopordiifolia*.

Ze względu na występowanie siedlisk z Załącznika I Dyrektywy 92/43/EWG (6210 murawy kserotermiczne), obszar rezerwatu w całości wchodzi w skład ostoi Natura 2000 Stawska Góra PLH060018.

Głównym zagrożeniem w rezerwacie jest proces zarastania murawy kserotermicznej i zacinienie stanowisk dziewięściła popłocholistnego, poprzez ekspansję derenia świdwy *Cornus sanguinea*, śliwy tarniny *Prunus spinosa*, kruszyny pospolitej *Frangula alnus* i kaliny koralowej *Viburnum opulus* oraz nagromadzenie warstwy materii organicznej tzw. wojłoku.

Proces zarastania muraw kserotermicznych skutkuje niekorzystnymi zmianami siedliskowymi spowodowanymi zwiększaniem uwilgotnienia, ograniczeniem dostępu światła słonecznego i zmniejszeniem amplitudy temperatur rocznych i dobowych. Wynikiem tego procesu jest ustępowanie rzadkich gatunków roślin będących celem ochrony rezerwatu. W związku z tym, aby utrzymać siedliska życia wielu rzadkich gatunków muraw kserotermicznych konieczne jest prowadzenie zabiegów ochrony czynnej.

W ostatnich latach, na terenie rezerwatu przyrody „Stawska Góra” przeprowadzono zabiegi zmierzające do powstrzymania intensywnej ekspansji zarośli ciepłolubnych. W latach 2013, 2017, 2018 prowadzono wycinki roślinności krzewiastej, ale mimo tych zabiegów obserwuje się intensywną ekspansję derenia świdwy *Cornus sanguinea*, śliwy tarniny *Prunus spinosa*, kruszyny pospolitej *Frangula alnus* i kaliny koralowej *Viburnum opulus*. Ponadto w ostatnich czterech latach prowadzono w rezerwacie przyrody „Stawska Góra” ekstensywne użytkowanie tego terenu poprzez wypas owiec ras rodzimych – świniarka i uhruska – jako jednej z najskuteczniejszych form ochrony muraw kserotermicznych. W latach 2015 - 2016 wypasy te prowadzono w ramach projektu „Ochrona bioróżnorodności siedlisk trawiastych wschodniej Lubelszczyzny” (MF EOG 2009 - 2012), realizowanego przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Lublinie we współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym

w Lublinie, a finansowanego przez Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009 - 2014. Natomiast w latach 2017-2018 wypasy prowadzono w ramach projektu pod nazwą „Kierunki wykorzystania oraz ochrona zrównoważonego rozwoju” Biostrateg 2/297267/14/NCBR/2016 prowadzonego przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

Biorąc pod uwagę charakter półnaturalny siedlisk kserotermicznych w roku 2019 konieczna jest kontynuacja działań ochronnych. W związku z powyższym zaplanowano prowadzenie wypasu owiec ras rodzimych – świniarka i Uhruska.

Jest to najbardziej zalecana metoda ochrony muraw kserotermicznych. Zwierzęta gospodarskie, zgryzając wybierają rośliny miękkolistne, a omijają te o budowie kseromorficznej. W związku z tym wypas prowadzi do uregulowania składu gatunkowego muraw kserotermicznych - wyeliminowania ekspansywnych gatunków łąkowych i ruderalnych, a pozostawienia kserotermicznych. Ponadto zwierzęta, podczas wypasu, wzruszają powierzchnię gleby niszcząc, zwartą miejscami, warstwę martwych roślin, która negatywnie wpływa na rozwój gatunków kserotermicznych oraz odsłaniając fragmenty nagiej ziemi. Ułatwia to dostęp światła do niższych partii runa i rozwój światłożądnych roślin murawowych, a także uruchomienie banku nasion w glebie. Poza tym zwierzęta gospodarskie w naturalny sposób ograniczają rozprzestrzenianie się krzewów oraz drzew. Pozostawiają bardziej zwarte i starsze zarośla, a zgryzają otwarte powierzchnie muraw, co prowadzi do powstania dynamicznej mozaiki siedlisk kserotermicznych.

Realizacja niniejszych zadań ochronnych przyczyni się do utrzymania właściwego stanu ochrony przyrody rezerwatu „Stawska Góra” i jednocześnie obszaru Natura 2000 Stawska Góra PLH060018.

Zaplanowane zabiegi ochronne wpisują się w zadania ochronne obszaru Natura 2000 Stawska Góra PLH060018 ustanowione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 3 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawska Góra PLH060018 (Dz. Urz. woj. lubelskiego z dnia 9 grudnia 2014 r. poz. 4161).

Zadania ochronne polegające na wypasie owiec będą realizowane przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie w ramach projektu pod nazwą „Kierunki wykorzystania oraz ochrona zrównoważonego rozwoju” Biostrateg 2/297267/14/NCBR/2016 finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
Lublinie

dr inż. Arkadiusz Iwaniuk